

P9_TA(2023)0465

Rola polityki rozwojowej UE w przekształcaniu przemysłu wydobywczego na rzecz zrównoważonego rozwoju w krajach rozwijających się

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie roli polityki rozwojowej UE w przekształcaniu przemysłu wydobywczego na rzecz zrównoważonego rozwoju w krajach rozwijających się (2023/2031(INI))

(C/2024/4169)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 208 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), stanowiący w szczególności, że „głównym celem polityki Unii w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju jest zmniejszenie, a docelowo likwidacja ubóstwa” oraz że „przy realizacji polityk, które mogłyby mieć wpływ na kraje rozwijające się, Unia bierze pod uwagę cele współpracy na rzecz rozwoju”,
- uwzględniając art. 3 i 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając rezolucję ONZ zatytułowaną „Przekształcamy nasz świat – agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”, przyjętą podczas szczytu ONZ w sprawie zrównoważonego rozwoju 25 września 2015 r. w Nowym Jorku, a także uwzględniając 17 celów zrównoważonego rozwoju zawartych w tej rezolucji,
- uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC – COP21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając Deklarację praw ludów tubylczych, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 13 września 2007 r.,
- uwzględniając Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka,
- uwzględniając dziesięć zasad inicjatywy ONZ Global Compact,
- uwzględniając konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) nr 169 dotyczącą ludności tubylczej i plemiennej,
- uwzględniając osiem podstawowych konwencji MOP określonych w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy,
- uwzględniając Konwencję z Minamaty w sprawie rtęci,
- uwzględniając Konwencję o różnorodności biologicznej, w szczególności decyzję COP VIII/28 – Dobrowolne wytyczne w sprawie różnorodności biologicznej – całościowa ocena skutków,
- uwzględniając wytyczne Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) dotyczące oceny skutków społecznych cyklu życia produktów,
- uwzględniając sporządzony przez Europejski Bank Inwestycyjny wykaz kryteriów kwalifikowalności oraz działalności i sektorów wyłączonych z finansowania EBI,
- uwzględniając wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, Parlamentu oraz Komisji z 30 czerwca 2017 r. dotyczące nowego konsensusu europejskiego w sprawie rozwoju pt. „Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość”⁽¹⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 210 z 30.6.2017, s. 1.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947⁽²⁾ z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009,
 - uwzględniając wspólny komunikat Komisji oraz Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z 1 grudnia 2021 r. w sprawie strategii Global Gateway (JOIN(2021)0030),
 - uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. pt. „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640),
 - uwzględniając wniosek z 16 marca 2023 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (COM(2023)0160) (akt w sprawie surowców krytycznych),
 - uwzględniając nową umowę o partnerstwie między Unią Europejską a członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS) (porozumienie zastępujące umowę z Kotonu),
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie promowania rozwoju za pomocą odpowiedzialnych praktyk biznesowych, w tym w odniesieniu do roli przemysłu wydobywczego w krajach rozwijających się⁽³⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 14 marca 2023 r. w sprawie spójności polityki na rzecz rozwoju⁽⁴⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Handlu Międzynarodowego,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju (A9-0322/2023),
- A. mając na uwadze, że zdaniem ONZ przemysł wydobywczy można zdefiniować jako obejmujący różne rodzaje działalności, takie jak wydobycie surowców (paliwa kopalne, minerały i kruszywa), ich przetwarzanie oraz konwersja w produkty i usługi przeznaczone dla konsumentów⁽⁵⁾;
- B. mając na uwadze, że górnictwo wielkoskalowe oraz górnictwo rzemieślnicze i małoskalowe tradycyjnie współistnieją obok siebie, a rodzaj zatrudnienia i lokalna wartość, jakie zapewniają, znacznie się od siebie różnią, gdyż działalność rzemieślnicza i małoskalowa prowadzona jest w dużym stopniu nieoficjalnie i nielegalnie, charakteryzuje się dużą pracochłonnością, niskimi standardami w zakresie ochrony zdrowia w miejscu pracy, w zakresie bezpieczeństwa i w zakresie ochrony środowiska, a także stosunkowo niskimi inwestycjami kapitałowymi, niskim stopniem mechanizacji i odzysku minerałów, ale zapewnia pracę i dochody niewykwalifikowanym pracownikom często na obszarach oddalonych i wiejskich, natomiast działalność wielkoskalowa jest zwykle w wysokim stopniu zmechanizowana i formalnie uregulowana oraz wnosi wkład do gospodarki krajowej, jednak w niewielkim stopniu pozytywnie wpływa na społeczności lokalne; mając na uwadze, że według UNEP projekt ASM-PACE dotyczący górnictwa rzemieślniczego i małoskalowego na obszarach chronionych i w ekosystemach krytycznych pozwala oszacować, że w ramach górnictwa rzemieślniczego i małoskalowego wydobywa się około 10 % złota na świecie, 15–20% diamentów, 20–25% cyny i tantalu oraz 80 % kolorowych kamieni szlachetnych⁽⁶⁾; mając na uwadze, że z uwagi na brak dostępu do bogatych w zasoby gruntów oraz innych zasobów produkcyjnych i finansowania czy możliwości korzystania z nich i kontroli nad nimi, w górnictwie rzemieślniczym i małoskalowym często pracują kobiety, co zwiększa ich podatność na zagrożenia;
- C. mając na uwadze, że według Banku Światowego nieodnawialne zasoby mineralne odgrywają dominującą rolę w 81 krajach, które łącznie odpowiadają za jedną czwartą światowego PKB, połowę ludności świata i prawie 70 % osób żyjących w skrajnym ubóstwie⁽⁷⁾;

⁽²⁾ Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 285 z 29.8.2017, s. 87.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0071.

⁽⁵⁾ ONZ, „Przekształcanie przemysłu wydobywczego na rzecz zrównoważonego rozwoju”, maj 2021 r., s. 3.

⁽⁶⁾ UNEP, „Mineral Resource Governance in the 21st Century. Gearing Extractive Industries Towards Sustainable Development” [Zarządzanie zasobami mineralnymi. Przekształcanie przemysłu wydobywczego na rzecz zrównoważonego rozwoju], s. 81.

⁽⁷⁾ Bank Światowy, „The Growing Role of Minerals and Metals for a Low Carbon Future” [Rosnąca rola minerałów i metali dla niskoemisyjnej przyszłości], czerwiec 2017 r., s. 26.

- D. mając na uwadze, że wydobycie i przetwarzanie zasobów naturalnych odpowiada za około połowę całkowitych emisji gazów cieplarnianych i ponad 90 % globalnych skutków w zakresie różnorodności biologicznej i deficytu wody ⁽⁸⁾;
- E. mając na uwadze, że decyzje co do tego, czy zasoby naturalne są eksploatowane, jakie zasoby są wykorzystywane i w jaki sposób się to odbywa, każdy kraj podejmuje w ramach własnej suwerenności;
- F. mając na uwadze, że przemysł wydobywczy powinien odegrać kluczową rolę w rozwoju wielu bogatych w zasoby krajów rozwijających się, zapewniając dochody publiczne z działalności wydobywczej i związanej z górnictwem (z koncesji, podatków, wydatków bezpośrednich i pośrednich w kraju prowadzenia działalności), możliwości zatrudnienia i infrastrukturę, które mają potencjał, by ograniczyć ubóstwo oraz wesprzeć wzrost gospodarczy i rozwój społeczny na szczeblu krajowym i lokalnym, o ile zagwarantowana jest obecność pewnych czynników;
- G. mając na uwadze, że przemysł wydobywczy może też mieć poważne negatywne skutki społeczne, gospodarcze, środowiskowe i instytucjonalne na szczeblu lokalnym, krajowym, regionalnym i globalnym, przyczyniając się do naruszeń praw człowieka i praw pracowniczych, przemocy ze względu na płeć, pracy przymusowej, pracy dzieci, przymusowych przesiedleń, ubóstwa, zanieczyszczenia, konkurencji w wykorzystywaniu wody, utraty różnorodności biologicznej, wylesiania, zniszczenia obiektów kulturalnych i religijnych, prześladowań obrońców praw człowieka i obrońców praw środowiskowych, zakłócenia struktur społecznych, korupcji, wahań cen surowców, nielegalnych przepływów finansowych, oszustw podatkowych i uchylania się od opodatkowania oraz konfliktów zbrojnych, a także może być źródłem licznych problemów z uwagi na jego wyizolowanie i słabe powiązania z gospodarką na szczeblu lokalnym; mając na uwadze, że przemysł wydobywczy często wpływa na prawa społeczności tubylczych, a badania skutków środowiskowych i społecznych mogą odegrać kluczową rolę w ochronie tych praw;
- H. mając na uwadze, że najnowsze i dostosowane technologie oraz cyfryzacja mogą w znacznym stopniu ograniczyć z natury inwazyjny wpływ przemysłu wydobywczego;
- I. mając na uwadze, że według Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE) ⁽⁹⁾ ponad połowa światowej produkcji miedzi i litu koncentrowała się na obszarach już dotkniętych poważnym deficytem wody; mając ponadto na uwadze, że większość obecnych i potencjalnych lokalizacji wydobycia znajduje się na obszarach wiejskich i zamieszkałych przez ludność tubylczą;
- J. mając na uwadze, że negatywny wpływ przemysłu wydobywczego na społeczeństwo i środowisko może stać się w przyszłości bardziej dotkliwy, biorąc pod uwagę tendencję do wydobywania rud niższej jakości, co doprowadzi do powstawania większych ilości odpadów, a także wyższego zapotrzebowania na energię i wodę; mając na uwadze, że jest to szczególnie niepokojące w odniesieniu do zmarginalizowanych i podatnych na zagrożenia osób w krajach rozwijających się, w których skutki zmiany klimatu już zwiększają niedobór wody; ponadto zauważa, że w miarę wyczerpywania się łatwo dostępnych rezerw poszukiwania przenoszą się na odległe i często wrażliwe obszary, jak ma to miejsce w przypadku górnictwa głębokomorskiego;
- K. mając na uwadze, że z analizy Banku Światowego ⁽¹⁰⁾ wynika, iż 44 % wszystkich działających kopalń znajduje się w lasach, co znacząco wpływa na wylesianie oraz na społeczności tubylcze i lokalne, którym lasy zapewniają źródła utrzymania;
- L. mając na uwadze, że prawa do informacji, udziału i środka prawnego są prawami człowieka chronionymi na szczeblu międzynarodowym i zapisanymi w wielostronnych umowach, w szczególności w odniesieniu do podejmowania decyzji środowiskowych, które mają szczególne znaczenie w przypadku górnictwa;
- M. mając na uwadze, że przemysł wydobywczy może pozytywnie bądź negatywnie wpływać na osiągnięcie szeregu celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w sposób bezpośredni lub pośredni, w szczególności cel zrównoważonego rozwoju nr 1 (koniec z ubóstwem), cel zrównoważonego rozwoju nr 3 (dobre zdrowie i jakość życia), cel zrównoważonego rozwoju nr 6 (czysta woda i warunki sanitarne), cel zrównoważonego rozwoju nr 7 (czysta i dostępna energia), cel zrównoważonego rozwoju nr 8 (wzrost gospodarczy i godna praca), cel zrównoważonego rozwoju nr 13 (działania w dziedzinie klimatu), cel zrównoważonego rozwoju nr 15 (życie na lądzie) oraz cel zrównoważonego rozwoju nr 16 (pokój, sprawiedliwość i silne instytucje);
- N. mając na uwadze, że cele zrównoważonego rozwoju mają uniwersalny charakter, a zatem wymagają od UE spójności w działaniach wewnętrznych i zewnętrznych; mając na uwadze, że wykazano, iż Unia Europejska ma negatywny wpływ na postępy krajów rozwijających się w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju z uwagi na jej konsumpcję zasobów, tzw. efekt rozlania ⁽¹¹⁾;

⁽⁸⁾ Międzynarodowy Panel ds. Zasobów ONZ, „Global Resources Outlook” [Prognoza dotycząca zasobów światowych], 2019.

⁽⁹⁾ Międzynarodowa Agencja Energetyczna, „The role of critical minerals in clean energy transitions” [Rola minerałów krytycznych w czystej transformacji energetycznej], sprawozdanie specjalne na temat perspektyw energetycznych na świecie, 2021, s. 128.

⁽¹⁰⁾ Bank Światowy, „Forest-Smart Mining: Identification Factors related with the Impacts of Large-Scale Mining on Forests” [Górnictwo a lasy. Badanie czynników powiązanych ze skutkami górnictwa wielkoskalowego na lasy], 2019.

⁽¹¹⁾ Sieć Rozwiązań na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (SDSN), „Europe Sustainable Development Report” [Sprawozdanie na temat zrównoważonego rozwoju Europy], 2022, dostępne pod adresem: <https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2022/europe-sustainable-development-report-2022.pdf>.

- O. mając na uwadze, że wspólnotowe umowy na rzecz rozwoju mogą stanowić dla rządów, przedsiębiorstw i społeczności środek wzmocnienia i rozwijania trwałych i wzajemnie korzystnych relacji, a także zapobiegania konfliktom oraz zwiększania przejrzystości i rozliczalności; mając na uwadze, że Bank Światowy uznał wspólnotowe umowy na rzecz rozwoju za najlepszą praktykę w przypadku umów o wydobycie ⁽¹²⁾; mając na uwadze, że dziesięć zasad górnictwa Międzynarodowej Rady ds. Górnictwa i Metali (ICMM) zachęca jej członków do odpowiedniego angażowania zainteresowanych stron i przyczyniania się do zrównoważonego rozwoju krajów i społeczności przyjmujących ⁽¹³⁾; mając na uwadze, że standardy odpowiedzialnego górnictwa w ramach inicjatywy na rzecz zapewnienia odpowiedzialnego wydobycia obejmują najlepsze praktyki odpowiedzialnego górnictwa;
- P. mając na uwadze, że bogate w zasoby kraje rozwijające się często dotyka tzw. klątwa surowcowa, jako że obfitość zasobów naturalnych nie doprowadziła jak dotąd do ich rozwoju gospodarczego między innymi z uwagi na niewystarczające regulacje prawne, korupcję, brak przejrzystości i rozliczalności oraz zbyt dużą zależność od przychodów z przemysłu wydobywczego i związany z nią brak dywersyfikacji gospodarczej; mając na uwadze, że Afryka, w szczególności region subsaharyjski, stała się klasycznym przypadkiem „klątwy surowcowej”, pomimo że na jej terenie znajduje się 30 % światowych rezerw minerałów, 8 % światowych rezerw gazu ziemnego i 12 % światowych rezerw ropy naftowej ⁽¹⁴⁾;
- Q. mając na uwadze, że kraje rozwijające się często mają trudności w uzyskaniu wystarczających przychodów z działalności wydobywczej z uwagi na niewystarczające lub regresywne systemy podatkowe, brak odporności instytucjonalnej, nieodpowiednie planowanie długoterminowe, niemożliwe do pokrycia zadłużenie, nielegalne przepływy finansowe, korupcję i uchylanie się od opodatkowania;
- R. mając na uwadze, że kraje rozwijające się eksportujące surowce są silnie uzależnione od dochodów podatkowych z eksportu tych surowców;
- S. mając na uwadze, że przyspieszenie wysiłków na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu i sprostania szybko rosnącemu zapotrzebowaniu na surowce niezbędne do przeprowadzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej, a także wymogi w zakresie zrównoważonego rozwoju i dywersyfikacji obowiązujące w UE stwarzają zarówno wyzwania, jak i możliwości dla sektora przemysłu wydobywczego, który ma się stać zrównoważony, oraz dla krajów rozwijających się bogatych w zasoby; mając na uwadze, że UE może ustanowić ramy dla sektora przemysłu wydobywczego w krajach rozwijających się w taki sposób, aby lepiej wykorzystać ten popyt zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju poprzez zwiększenie ich przestrzeni fiskalnej i wsparcie wydatków publicznych, a także poprzez dowartościowanie ich roli w społeczności międzynarodowej przy jednoczesnym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych; mając na uwadze, że kraje rozwijające się muszą zmniejszyć swoją zależność od przemysłu wydobywczego i rozwinąć swoje gospodarki w sektorach zorientowanych na przyszłość takich jak technologie bezemisyjne, aby zdywersyfikować źródła przychodów;
- T. mając na uwadze, że na mocy art. 3 ust. 5 TUE Unia ma między innymi obowiązek przyczynić się do „pokoju, bezpieczeństwa, trwałego rozwoju Ziemi, do solidarności i wzajemnego szacunku między narodami, do swobodnego i uczciwego handlu, do wyeliminowania ubóstwa oraz do ochrony praw człowieka”; mając na uwadze, że zgodnie z art. 21 ust. 1 TUE „działania Unii na arenie międzynarodowej oparte są na zasadach, które leżą u podstaw jej utworzenia”, w tym demokracji, praworządności, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności;
- U. mając na uwadze, że polityczne zaangażowanie UE na rzecz spójności polityki na rzecz rozwoju zostało potwierdzone w nowym europejskim konsensusie w sprawie rozwoju z 2017 r., w którym uznano spójność polityki na rzecz rozwoju za „jeden z kluczowych elementów strategii [UE] na rzecz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i ważny wkład w szerszy cel spójności polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju”;
- V. mając na uwadze, że unijna polityka rozwojowa powinna wspierać kraje rozwijające się w przekształcaniu ich przemysłów wydobywczych w celu zapewnienia, by przyczyniały się one do zrównoważonego rozwoju zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ i porozumieniem paryskim;

⁽¹²⁾ Bank Światowy, „Mining Community Development Agreements Source Book” [Umowy o rozwoju społeczności górniczych], 2012, dostępne pod adresem: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8161b734-e57b-572c-863a-851103471a5f/content>.

⁽¹³⁾ <https://www.icmm.com/en-gb/our-principles/mining-principles/mining-principles>.

⁽¹⁴⁾ UNEP, „Our work in Africa” [Nasza działalność w Afryce], <https://www.unep.org/regions/africa/our-work-africa>

- W. mając na uwadze, że działalność przemysłu wydobywczego odbywa się w globalnym kontekście porozumienia paryskiego mającego na celu utrzymanie w tym stuleciu wzrostu temperatury na świecie znacznie poniżej 2 °C powyżej poziomów sprzed epoki przemysłowej oraz dostosowanie przepływów finansowych do niskich emisji gazów cieplarnianych i scenariusza emisji odpornego na zmianę klimatu, a także w europejskim kontekście Europejskiego prawa o klimacie ⁽¹⁵⁾, przewidującego osiągnięcie przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz ograniczenie emisji CO₂ o 55 % do 2030 r. w porównaniu z poziomami z 1990 r., pakietu regulacyjnego „Gotowi na 55” obejmującego między innymi wiążące cele w zakresie efektywności i gospodarki o obiegu zamkniętym oraz w kontekście zmienionego i poszerzonego europejskiego systemu handlu emisjami;
- X. mając na uwadze, że UE niedawno przyjęła lub zamierza przyjąć przepisy mające na celu wzmocnienie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, które będą mieć wpływ na przemysł wydobywczy w krajach rozwijających się, takie jak rozporządzenie w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami ⁽¹⁶⁾, dyrektywa w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju ⁽¹⁷⁾, planowana dyrektywa w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju ⁽¹⁸⁾, planowane rozporządzenie w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej ⁽¹⁹⁾ oraz rozporządzenie w sprawie surowców krytycznych;
- Y. mając na uwadze, że w sprawozdaniu z oceny skutków towarzyszącemu wnioskowi w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 ⁽²⁰⁾ (europejski akt w sprawie surowców krytycznych) nie zajęto się w wystarczającym stopniu wpływem rozporządzenia na społeczeństwa, środowisko, prawa człowieka i gospodarki krajów rozwijających się (zgodnie z instrumentem służącym lepszemu stanowiению prawa nr 35 dotyczącym krajów rozwijających się i instrumentem służącym lepszemu stanowiению prawa nr 19 dotyczącym celów zrównoważonego rozwoju) oraz na źródła utrzymania lokalnych społeczności tubylczych, w tym kobiet i dziewcząt ⁽²¹⁾;
- Z. mając na uwadze, że zaangażowanie UE na rzecz sprawiedliwej transformacji dotyczy całego świata i obejmuje potrzebę przeprowadzenia dogłębnych reform dotyczących wymiaru finansowego, społecznego i środowiskowego przemysłu wydobywczego oraz zarządzania tym przemysłem;
- AA. mając na uwadze, że złoża minerałów są nierównomiernie rozłożone na świecie, co ma ogromny wpływ na globalne Południe; mając na uwadze, że badania ⁽²²⁾ wykazały, iż w 2019 r. 79 % rud metali wydobytych na świecie pochodziło z pięciu spośród sześciu najbogatszych w gatunki biomów;
- AB. mając na uwadze, że Traktat o pełnym morzu ⁽²³⁾ przyjęty w czerwcu 2023 r. stanowi ramy ochrony pełnego morza przed przemysłem wydobywczym i wprowadza podział zysków z genetycznych zasobów morskich między kraje rozwinięte a kraje rozwijające się; mając na uwadze, że EU zobowiązała się do przekazania 40 mln EUR w ramach globalnego programu na rzecz oceanów w celu wsparcia krajów rozwijających się we wdrażaniu tego traktatu;

Promowanie polityki rozwojowej UE

1. przypomina, że UE jest największym ofiarodawcą pomocy rozwojowej na świecie, którą przekazuje głównie za pośrednictwem organizacji międzynarodowych i państw członkowskich; podkreśla w związku z tym, jak ważne jest uwzględnianie zasad zrównoważonego rozwoju we wszystkich działaniach zewnętrznych UE, w szczególności w strategiach politycznych związanych z przemysłem wydobywczym, zgodnie z prawnym zobowiązaniem UE do zapewnienia spójności polityki na rzecz rozwoju, jak określono w art. 208 TFUE;

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiające obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L 322 z 16.12.2022, s. 15).

⁽¹⁸⁾ Wniosek z 23 lutego 2022 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 (COM(2022)0071).

⁽¹⁹⁾ Wniosek z 14 września 2022 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym (COM(2022)0453).

⁽²⁰⁾ SWD(2023)0161.

⁽²¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52023SC0161>.

⁽²²⁾ Luckeneder, S., Giljum, S., Schaffartzik, A., Maus, V., i Tost, M., „Surge in global metal mining threatens vulnerable ecosystems” [Wzrost wydobywania metali na świecie zagraża wrażliwym ekosystemom], *Global Environmental Change*, Volume 69, 2021.

⁽²³⁾ Porozumienie w ramach Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, dotyczące ochrony i zrównoważonego wykorzystywania morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową, 19 czerwca 2023 r.

2. wzywa UE do promowania partnerstwa na zasadzie równości między UE a krajami rozwijającymi się w znacznym stopniu zależnymi od przemysłu wydobywczego; podkreśla, że wszystkie projekty UE w sektorze wydobywczym w krajach rozwijających się powinny przynosić korzyści wszystkim zaangażowanym stronom, w tym społecznościom lokalnym, oraz powinny mieć za cel przede wszystkim rozwój ukierunkowany na ludzi i środowisko we wszystkich operacyjnych ramach politycznych; w tym kontekście podkreśla, że UE powinna wspierać kraje o niskich dochodach, bogatych w zasoby, aby odchodziły od enklawowego charakteru i ekstraktywistycznego modelu sektora wydobywczego, a także zapewnić krajom rozwijającym się wystarczającą swobodę polityczną do osiągnięcia tego celu, w tym dzięki wykorzystaniu instrumentów handlu międzynarodowego, w celu osiągnięcia stanu uprzemysłowienia w oparciu o zasoby na szczeblu lokalnym; podkreśla ponadto, że projekty muszą być realizowane w sposób sprawiedliwy i przyjazny dla klimatu z wykorzystaniem najbardziej innowacyjnych metod, jakie są dostępne, a nie kosztem środowiska, praw człowieka i pokoju; zwraca uwagę, że ułatwianie zrównoważonych inwestycji oraz ogólna strategia handlowa i inwestycyjna UE muszą wspierać możliwości inwestycyjne w krajach rozwijających się, aby osiągnąć cele zrównoważonego rozwoju; zwraca się do Komisji o priorytetowe traktowanie kwestii zrównoważoności w ramach projektów w sektorze surowców, stosownie do inicjatywy Global Gateway, oraz o ułatwienie dostępu do odpowiedniego finansowania;

3. podkreśla, jak ważne jest zintegrowanie zrównoważonego przemysłu wydobywczego z gospodarką lokalną, aby wypracować w krajach rozwijających się lokalne zdolności przemysłowe o wysokiej wartości dodanej; uważa, że kraje rozwijające się mają prawo stosować podatki wywozowe i uzasadnione ograniczenia w handlu w celu rozwinięcia swojej własnej bazy przemysłowej oraz wykorzystywać środki za ceł eksportowych pochodzących z przemysłu wydobywczego na rozwój społeczny i ulepszenie usług publicznych, na przykład w zakresie edukacji i opieki zdrowotnej; wzywa UE do dokonania przeglądu ograniczeń dotyczących podatków wywozowych w umowach handlowych z krajami rozwijającymi się;

4. podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie muszą przestrzegać oraz wymagać od swoich krajów partnerskich przestrzegania potrzeb społeczności lokalnych i tubylczych, zwłaszcza prawa ludności tubylczej do dobrowolnej i świadomej zgody przed zatwierdzeniem jakichkolwiek projektów wydobywczych mających wpływ na ich ziemię lub terytoria, zgodnie z Deklaracją Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej oraz konwencją MOP nr 169 dotyczącą ludności tubylczej i plemiennych; zwraca uwagę, że górnictwo zwiększa ryzyko masowego wykupu gruntów rolnych, przy czym rządy krajów rozwijających się często nie uznają zwyczajowych praw ludności i społeczności tubylczych do ziemi, którą zamieszkują; apeluje o przestrzeganie dobrowolnych wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w zakresie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów, aby zapobiec masowemu wykupowi gruntów rolnych wynikającemu z działalności wydobywczej; podkreśla, że propagowanie praw ludów tubylczych i ich tradycyjnych praktyk jest ważne dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania zmianie klimatu;

5. apeluje do UE o większe wspieranie bogatych w zasoby krajów rozwijających się w ograniczaniu ich zależności od przemysłu wydobywczego i dywersyfikacji ich gospodarek, które są wrażliwe na wstrząsy gospodarcze i zmienność cen, przez promowanie zrównoważonych alternatyw;

6. uważa, że UE powinna wspierać bogate w zasoby kraje rozwijające się w pozyskiwaniu przychodów pochodzących z przemysłu wydobywczego oraz w zarządzaniu nimi w skuteczny i przejrzysty sposób w celu osiągnięcia zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju z korzyściami dla mieszkańców tych krajów i realizacji celów zrównoważonego rozwoju;

7. zwraca się do Komisji o wzmocnienie dialogu i współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, związkami zawodowymi, społecznościami lokalnymi i ludnością tubylczą w krajach rozwijających się, na które bezpośredni wpływ ma przemysł wydobywczy, w celu promowania ich praw i zagwarantowania im znaczącego i aktywnego udziału w procesach decyzyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do opracowywania i oceny skutków projektów przewodnich w ramach strategii Global Gateway; podkreśla, że podmioty społeczeństwa obywatelskiego powinny być formalnie reprezentowane w radzie zarządzającej strategią Global Gateway; z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź uruchomienia – w ramach strategii Global Gateway – platformy na rzecz dialogu między społeczeństwem obywatelskim a władzami lokalnymi w celu umożliwienia konstruktywnego dialogu przy wyborze i wspieraniu projektów objętych strategią Global Gateway;

8. apeluje o powołanie grupy monitorowania strategii Global Gateway w celu zapewnienia solidnego i skutecznego nadzoru wszystkich projektów strategii i ich zgodności z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju, składającej się z podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności reprezentujących ludność tubylczą, posłów do Parlamentu Europejskiego, przedstawicieli państw członkowskich i innych odpowiednich ekspertów; podkreśla, że grupa monitorowania strategii Global Gateway powinna sporządzać coroczne sprawozdanie dotyczące wpływu projektów strategii na prawa człowieka, środowisko, wolności obywatelskie, pokój, nierówności i ograniczenie ubóstwa; wzywa przewodniczącą Komisji, by zapraszała przewodniczącego grupy monitorowania strategii Global Gateway na wszystkie posiedzenia rady zarządzającej; podkreśla, że grupa monitorowania strategii Global Gateway powinna mieć dostęp do wszystkich dokumentów i protokołów z posiedzeń grupy doradztwa biznesowego, rady zarządzającej oraz platformy na rzecz dialogu między społeczeństwem obywatelskim a lokalnymi władzami;

9. wzywa Komisję do wzmocnienia zdolności podmiotów społeczeństwa obywatelskiego do skutecznego udziału w procesach decyzyjnych, w tym poprzez szkolenia i wsparcie w obszarach takich jak znajomość prawa, umiejętności negocjacyjne, ocena oddziaływania na środowisko i monitorowanie projektów;

10. wzywa UE do wspierania wysiłków na rzecz budowania zdolności w krajach rozwijających się, w tym poprzez udzielanie odpowiednim zainteresowanym stronom, takim jak urzędnicy państwowi, sądy i organy egzekwowania prawa, pomocy technicznej w celu wzmocnienia ich ram prawnych i regulacyjnych dotyczących przemysłu wydobywczego, w tym środków mających na celu poprawę zarządzania i przejrzystości, przeciwdziałanie korupcji, nieprawidłowemu zarządzaniu przychodami, oszustwom podatkowym, uchylaniu się od opodatkowania i nielegalnym przepływom finansowym, a także poprawę norm pracy, sytuacji w zakresie praw człowieka i ochrony środowiska oraz wzmocnienie egzekwowania prawa; przypomina, że niektóre zasoby naturalne podsycające niektóre z najdłużej trwających i najbardziej brutalnych konfliktów na świecie przechodzą przez łańcuchy dostaw powiązane z przedsiębiorstwami działającymi w krajach rozwiniętych, w szczególności w UE; wobec tego podkreśla potrzebę zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości ofiarom niewłaściwego stosowania przepisów dotyczących kwestii społecznych lub środowiskowych przez przedsiębiorstwa międzynarodowe prowadzące działalność w krajach rozwijających się;

11. wzywa Komisję do przedstawienia dobrowolnego unijnego kodeksu postępowania w sprawie odpowiedzialnego inwestowania w przemysł wydobywczy w krajach rozwijających się dla przedsiębiorstw i instytucji finansowania rozwoju, opracowanego we współpracy z branżą, związkami zawodowymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz przedstawicielami społeczności tubylczych i lokalnych; uważa, że kodeks powinien zawierać jasne zobowiązania i dostosowane do potrzeb zasady przewodnie dotyczące inwestowania w krajach rozwijających się zgodnie m.in. z procesami należytej staranności określonymi w prawodawstwie UE oraz istniejącymi normami międzynarodowymi, wytycznymi i inicjatywami, takimi jak cele zrównoważonego rozwoju ONZ, Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, inicjatywa ONZ *Global Compact*, Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych, normy ISO 26000 i Inicjatywa przejrzystości w branżach wydobywczych; podkreśla, że nadrzędnym celem kodeksu powinna być dobrowolna, uprzednia i świadoma zgoda społeczności tubylczych i lokalnych oraz zrównoważony rozwój na szczeblu lokalnym; uważa, że kodeks powinien obejmować co najmniej zobowiązania w następujących dziedzinach:

- a) zaangażowanie zainteresowanych podmiotów; uważa, że jeżeli państwo trzecie nie przewidziało obowiązkowych wspólnotowych umów na rzecz rozwoju, europejskie przedsiębiorstwa powinny je wdrażać jako warunek wstępny prowadzenia działalności gospodarczej; uważa, że umowy te powinny być negocjowane w ramach wielostronnych platform ze znaczącym udziałem ludności tubylczej i społeczności lokalnych, a także powinny być zgodne z zasadą dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody oraz być publicznie dostępne;
- b) przejrzystość, w tym proaktywna sprawozdawczość w zakresie ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego w odniesieniu do projektów w krajach rozwijających się, zgodnie z zasadą podwójnej istotności, a także publikowanie umów i transakcji finansowych, w tym szczegółów płatności na rzecz rządów przyjmujących; podkreśla, że wszystkich informacji publicznych należy udzielać w sposób jasny i zrozumiały, aby zapewnić rozliczalność odpowiednich podmiotów;
- c) przestrzeganie praworządności i zapobieganie korupcji, w tym przestrzeganie ram prawnych, środków przeciwdziałania korupcji i przejrzystości w transakcjach finansowych oraz zapewnianie ochrony sygnalistom;
- d) kwestie związane z prawami człowieka, takie jak korzystanie z pracy przymusowej i pracy dzieci, prawa pracownicze, wysiedlenia, dyskryminacja, prawa ludów tubylczych, prawa kobiet i dziewcząt, edukacja, zdrowie i bezpieczeństwo oraz bezpieczne warunki pracy;

- e) ochrona środowiska, efekty działalności środowiskowej i wpływ na środowisko, w tym środki zapobiegania zanieczyszczeniom, zrównoważone użytkowanie zasobów naturalnych oraz środki i zasoby mające na celu zapewnienie właściwego recyklingu surowców i gospodarowania ich odpadami;
- f) stosowanie materiałów lokalnego pochodzenia i dywersyfikacja gospodarcza, w tym możliwości generowania lokalnej wartości, rozwijanie umiejętności oraz transfer technologii w celu promowania dywersyfikacji gospodarczej i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu w krajach partnerskich;
- g) ochrona przyrody i różnorodność biologiczna;
- h) inicjatywy budowania zdolności, w tym programy szkoleniowe i platformy dzielenia się wiedzą mające na celu lepsze zrozumienie, na czym polegają odpowiedzialne praktyki inwestycyjne w przemyśle wydobywczym;
- i) mechanizmy rozpatrywania skarg i zabezpieczenia w celu przeciwdziałania naruszeniom praw człowieka i oddziaływaniu na środowisko spowodowanym przez przemysł wydobywczy, w tym ustanowienie niezależnych organów monitorowania, mechanizmów rozpatrywania skarg i odpowiednich środków odwoławczych;
- j) ramy monitorowania i sprawozdawczości w celu zapewniania przestrzegania kodeksu, w tym sprawozdawczość okresowa, niezależna weryfikacja zewnętrzna i upublicznianie wskaźników efektywności;

12. potępia pracę przymusową i pracę dzieci; wzywa do podjęcia skuteczniejszych działań w zakresie ochrony i wspierania ofiar pracy przymusowej i pracy dzieci oraz do wypracowania systemowego rozwiązania uwzględniającego wszystkie czynniki, mianowicie ubóstwo, brak równości, brak dostępu do edukacji oraz społeczną akceptację pracy dzieci;

13. apeluje do UE o podwojenie wysiłków na rzecz przeciwdziałania pracy dzieci w przemyśle wydobywczym oraz o wspieranie – w ramach programu tematycznego „Globalne wyzwania” Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” – programów zapewniających szanse edukacyjne i alternatywne możliwości generowania dochodu, aby wyeliminować wykonywanie przez dzieci takiej pracy;

14. wzywa UE, by zwiększyła transfer technologii, dzielenie się wiedzą i budowanie zdolności w odniesieniu do zrównoważonego zarządzania zasobami w krajach rozwijających się, w szczególności w obszarach związanych z zarządzaniem środowiskowym, odpowiedzialnymi praktykami wydobywczymi i zrównoważonym użytkowaniem zasobów w przemyśle wydobywczym;

15. zachęca Komisję do wspierania programów zachęt i budowania zdolności, zwłaszcza programów skierowanych do kobiet, dla krajów rozwijających się, które podejmują działania mające na celu sformalizowanie sektora górnictwa rzemieślniczego i małoskalowego oraz zintegrowanie go z gospodarką wiejską i krajową z myślą o poprawie warunków pracy i źródeł utrzymania lokalnych społeczności, a także o powstrzymaniu nielegalnych przepływów finansowych, które często są przyczyną korupcji i konfliktów zbrojnych; przypomina, że górnictwo rzemieślnicze i małoskalowe to działalność wysoce uwarunkowana płcią; wzywa UE do wspierania kobiecych spółdzielni i stowarzyszeń górniczych w celu poprawy udziału kobiet, ich siły przetargowej, warunków pracy i niezależności ekonomicznej; podkreśla zagrożenia dla bezpieczeństwa żywnościowego oraz ryzyko dla zdrowia i środowiska związane z nieuregulowaną rzemieślniczą i małoskalową działalnością wydobywczą na obszarach wiejskich oraz fakt, że według UNEP duża część takiej działalności prowadzona jest na zalesionych gruntach w krytycznych ekosystemach stanowiących globalne dobra wspólne, które nie były wcześniej wykorzystywane;

16. z zaniepokojeniem odnotowuje, że w większości bogatych w zasoby krajów rozwijających się górnictwo oraz eksploatacja złóż ropy naftowej lub gazu nie przełożyły się na powszechny rozwój gospodarczy i społeczny; podkreśla, że rozwiązanie problemu, jakim jest tzw. kłątwa surowcowa czy paradoks obfitości, obejmuje nie tylko dywersyfikację gospodarczą, ale również wzmocnienie odporności instytucjonalnej, przestrzeganie praworządności i rozszerzenie przestrzeni fiskalnej państw trzecich w celu ułatwienia zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że UE powinna aktywnie zachęcać do mobilizacji zasobów krajowych w krajach partnerskich, takich jak podatki bezpośrednie, oraz umożliwić stosowanie podatków wywozowych od surowców, o ile jest to zgodne z zasadami WTO i niedyskryminujące; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zobowiązania się do zwiększenia finansowania na warunkach preferencyjnych równoległe z pracami nad aktem w sprawie surowców krytycznych; przypomina, że pułapy w dziale 6 wieloletnich ram finansowych należy odpowiednio zwiększyć w kontekście zbliżającego się przeglądu tych ram;

17. przypomina, że skutki górnictwa mogą utrzymywać się przez wiele lat po zamknięciu samej kopalni, ponieważ odpady wydobywcze są toksyczne, a zatem szkodliwe dla środowiska, usług ekosystemowych i powiązanych źródeł utrzymania; w związku z tym apeluje o skuteczne zarządzanie zasobami mineralnymi w całym cyklu życia operacji wydobywczych, co wymaga m.in:

- uznania praw ludności rdzennej i społeczności lokalnych do wyrażenia dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody; ich dostępu do informacji w celu zapewnienia skutecznego udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, a także gwarancji, że osoby korzystające ze swoich praw nie będą karane, prześladowane ani nękanie;
- zapewnienia pełnej przejrzystości sektora wydobywczego w odniesieniu do przychodów i umów, zgodnie z wymogami Inicjatywy przejrzystości w branżach wydobywczych, w tym w zakresie przejrzystości środowiskowej;
- zajęcia się społecznymi skutkami wydobycia i łagodzeniem ich przez podejście oparte na zasadzie „unikaj, łagodź, przywracaj”;

Działania UE na szczeblu wielostronnym

18. wzywa Komisję do zaproponowania inicjatywy grupy G20 dotyczącej wykorzystania zasobów wydobywczych na rzecz zrównoważonego rozwoju lokalnego w krajach rozwijających się bogatych w zasoby; podkreśla, że inicjatywa powinna być dostosowana do każdego kontekstu i może obejmować m.in. wsparcie finansowe, pomoc w spłacie zadłużenia, ulgę w spłacie zadłużenia i jego umorzenie oraz budowanie zdolności w zakresie sprawowania rządów, opodatkowania i przeciwdziałania korupcji; wzywa Komisję do pełnienia funkcji mediatora podczas rozmów na temat ulg w spłacie zadłużenia, aby zapewnić krajom rozwijającym się przestrzeń finansową na dokonanie transformacji niezrównoważonego przemysłu wydobywczego i przyciągnięcie zrównoważonej działalności wydobywczej oraz przestrzeganie solidnych norm środowiskowych i standardów społecznych; wzywa Komisję, by wsparła reformę i rozszerzenie inicjatywy na rzecz zawieszenia obsługi długu na znajdujące się w trudnej sytuacji kraje o średnich dochodach, z których wiele jest zależnych od działalności wydobywczej, oraz wdrożenie długoterminowego mechanizmu konwersji długu w celu ułatwienia ekokonwersji zadłużenia; podkreśla, że należy położyć kres rajom podatkowym, jako że pośredniczą one w nielegalnych przepływach finansowych w sektorze wydobywczym;

19. wzywa UE do promowania inkluzywnych i przejrzystych wielostronnych partnerstw na szczeblu regionalnym i międzynarodowym dzięki ułatwianiu dialogu i współpracy między rządami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, sektorem prywatnym i instytucjami międzynarodowymi z myślą o promowaniu zrównoważonego rozwoju w przemyśle wydobywczym i sprzyjaniu włączającym procesom decyzyjnym; podkreśla, że obecny kontekst rosnącego światowego popytu na surowce krytyczne i rosnącej niestabilności geopolitycznej stwarza potrzebę wzmożenia wysiłków służących zapewnieniu stabilnych, odpowiednich i zdywersyfikowanych dostaw surowców krytycznych; podkreśla jednak, że należy odejść od kultury ekstraktywizmu na rzecz systemu zarządzania zasobami, który będzie uwzględniał m.in. tempo wyczerpywania się zasobów, dostępność zamienników, efektywność, recykling oraz zrównoważony charakter konsumpcji; z zadowoleniem przyjmuje partnerstwo między UE a międzyagencyjnym zespołem ramowym ONZ ds. działań zapobiegawczych, którego celem jest wspieranie krajowych i lokalnych zainteresowanych stron w poprawie gospodarowania gruntami i zasobami naturalnymi w celu zapobiegania konfliktom i lepszej koordynacji;

20. z głębokim zaniepokojeniem zauważa, że brak prawidłowego zarządzania zwiększonym popytem na surowce krytyczne i ograniczenia tego popytu doprowadzi do negatywnych skutków środowiskowych i społecznych, w szczególności w sektorach, które wykazują silną zależność od usług ekosystemowych (takich jak rolnictwo, turystyka związana z przyrodą i rybołówstwo); podkreśla, że na szczeblu wielostronnym należy nadać priorytet zrównoważonemu rozwojowi, efektywności i obiegowi zamkniętemu oraz ograniczyć zapotrzebowanie na surowce pierwotne, aby w szczególności stawić czoła wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu, deficytem wody i jej zanieczyszczeniem oraz utratą różnorodności biologicznej;

21. potwierdza pilną potrzebę zawarcia wiążącego traktatu ONZ w sprawie biznesu i praw człowieka w celu uregulowania działalności korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw, w którym to traktacie należy jasno określić obowiązki w zakresie praw człowieka, wymogi należytej staranności i przepisy dotyczące dostępu do środka odwoławczego, zgodnie z dokumentem ramowym ONZ „Chronić, szanować, naprawiać”; w związku z tym zwraca się do Komisji i państw członkowskich o odgrywanie aktywnej roli w bieżących negocjacjach w sprawie tego instrumentu, który powinien zachęcić podmioty korporacyjne i inwestorów w sektorze wydobywczym do przyjęcia na siebie odpowiedzialności za prawa człowieka i prawa pracownicze oraz poszanowanie środowiska;

22. ponawia swój apel do UE, by dążyła do zawierania porozumień międzynarodowych w sprawie udostępniania krajom rozwijającym się finansowania na potrzeby działań związanych ze zmianą klimatu, zapewniania im transferu czystych technologii i budowania w nich zdolności w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych pochodzących w szczególności z sektora wydobywczego;

23. wzywa kraje rozwijające się do ulepszenia współpracy regionalnej i opracowania lub przyjęcia wspólnych norm i standardów środowiskowych, społecznych i w zakresie pracy dla sektora wydobywczego;

24. zwraca się do UE o wspieranie w szczególności państw członkowskich Unii Afrykańskiej we wdrażaniu wizji górnictwa Afryki, ram politycznych przyjętych w 2009 r., aby zapewnić strategiczne wykorzystanie zasobów mineralnych kontynentu na potrzeby szeroko zakrojonego rozwoju społeczno-gospodarczego, z myślą o aktualizacji tych ram w celu uwzględnienia celów zrównoważonego rozwoju i programu działań w zakresie zmian klimatu jako szansy na zrównoważony rozwój na kontynencie; podkreśla, że wsparcie UE powinno obejmować budowanie zdolności, wsparcie finansowe, transfer czystych technologii i zrównoważone zarządzanie łańcuchami dostaw;

25. wzywa UE do wspierania regionalnych, międzynarodowych i globalnych inicjatyw mających na celu poprawę przejrzystości i odpowiedzialności w zakresie wykorzystania zasobów wydobywczych i zarządzania nimi, w tym Inicjatywę przejrzystości w branżach wydobywczych, która promuje przejrzystość i rozliczalność w krajach bogatych w ropę naftową, gaz i zasoby mineralne, inicjatywę globalnego wsparcia programowego w sektorze wydobywczym, która jest wielostronnym funduszem powierniczym Banku Światowego na rzecz inkluzywnego i zrównoważonego wdrożenia Inicjatywy przejrzystości w branżach wydobywczych w bogatych w zasoby krajach rozwijających się, mającym na celu ograniczenie ubóstwa oraz pobudzenie zrównoważonego wzrostu i rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, procesowi Kimberley, który zapobiega przepływowi diamentów z terenów objętych konfliktami, oraz dobrowolnych zasad dotyczących bezpieczeństwa i praw człowieka;

26. wzywa UE, by wspierała kraje rozwijające się w budowaniu zdolności w zakresie negocjowania sprawiedliwych i przejrzystych umów z przedsiębiorstwami przemysłu wydobywczego; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje wsparcie finansowe, jakiego UE udzieliła inicjatywie Connex grupy G-7, której celem jest poprawa wiedzy i umiejętności krajów rozwijających się w zakresie prowadzenia negocjacji dotyczących sektora wydobywczego, tak aby umowy inwestycyjne były skonstruowane w sposób promujący zrównoważoność i rozwój;

27. zwraca się do Komisji, by zwiększyła wsparcie dla europejskiego partnerstwa na rzecz odpowiedzialnych minerałów – wielostronnego partnerstwa utworzonego w celu wzmocnienia oddziaływania unijnego rozporządzenia w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami – przez finansowanie większej liczby projektów rozwojowych ukierunkowanych na ulepszenie lokalnych praktyk wydobywczych, zwłaszcza w ramach górnictwa rzemieślniczego i małoskalowego, oraz zapewnienie pracownikom kopalni i lokalnym społecznościom górniczym lepszych warunków socjalnych, środowiskowych i gospodarczych;

28. zwraca się do Komisji o rozważenie ściślejszej współpracy z Bankiem Światowym z uwagi na jego znajomość sektora wydobywczego i wsparcie krajów rozwijających się w procesie zrównoważonego rozwoju i zielonej transformacji;

29. wzywa UE do zapewnienia krajom rozwijającym się wsparcia finansowego i pomocy technicznej, aby pomóc im we wdrażaniu globalnych ram różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu oraz Traktatu o pełnym morzu;

Wzmocnienie polityki i ram prawnych UE

30. z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości, że UE podjęła kroki w celu opracowania wiążących przepisów w dziedzinie należytej staranności przedsiębiorstw, takich jak rozporządzenie w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami, dyrektywa w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, projekt dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz projekty rozporządzeń w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej oraz w sprawie surowców krytycznych, które powinny wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio, odgrywać rolę w transformacji sektora wydobywczego w krajach rozwijających się;

31. zwraca się do Komisji o wykorzystanie procedury przeglądu rozporządzenia w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami w 2023 r. – które to rozporządzenie od 2021 r. nakłada na unijne przedsiębiorstwa obowiązek odpowiedzialnego pozyskiwania cyny, tantalu, wolframu i złota oraz zapewniania, by ich łańcuchy dostaw nie przyczyniały się do finansowania konfliktów zbrojnych – jako okazji do dogłębnej oceny praktycznych skutków rozporządzenia oraz wprowadzenia dalszych obowiązkowych środków i uwzględnienia minerałów; podkreśla potrzebę znaczącego włączenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego i dotkniętych społeczności we wszystkie etapy procedury przeglądu;

32. wyraża zadowolenie z planowanego podpisania nowej umowy o partnerstwie między UE a członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, ponieważ zapewnia ona wzmocnione i zmodernizowane ramy współpracy z państwami AKP, zawierające konkretne odniesienia do przemysłu wydobywczego, takie jak promowanie przejrzystości, rozliczalności i odpowiedzialnego zarządzania przemysłem wydobywczym oraz wzmocnienie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej w celu osiągnięcia zrównoważonego wzrostu i rozwoju gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu; w tym kontekście przypomina, że zrównoważony rozwój wiąże się z przestrzeganiem procedur należytej staranności, jak określono w unijnych przepisach i Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych oraz dobrowolnych wytycznych FAO w zakresie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w przypadku praw własności gruntu;

33. wzywa Komisję do dokonania dokładniejszej oceny wpływu unijnej pomocy rozwojowej na zrównoważony rozwój w przemyśle wydobywczym, aby zapewnić skuteczne i odpowiedzialne wykorzystywanie zasobów finansowych UE;

34. wzywa Komisję do uwzględniania kwestii zrównoważonego rozwoju i współpracy na rzecz rozwoju we wszystkich umowach handlowych i inwestycyjnych UE z krajami rozwijającymi się przez zawarcie w nich przepisów zapewniających przestrzeganie praw człowieka, ochronę środowiska i sprawiedliwy podział przychodów z działalności wydobywczej;

o
o o

35. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.
